

NIITYN LUMO

Katri Salminen

MKN Maisemapalvelut

16.4.2020

NIITYN LUMO

Vuoden maisemateko –kilpailu 2020

- Kannustamme kiinnittämään huomiota luonnon monimuotoisuuteen sekä hoitamaan ja edistämään erilaisten niittyjen monimuotoisuutta.
- *Opetus- ja kulttuuriministeriö tukee vuoden maisemateon valintaa.*

Kedot ja niityt, uhanalaisia perinnemaisemia

- Viimeisen 70 vuoden aikana Suomesta on hävinnyt 90 prosenttia perinnebiotoopeista eli niityistä, kedoista, hakamaista ja metsälaitumista. Samalla on hävinnyt osa suomalaista kulttuurihistoriaa, kaunista maalaismaisemaa ja luonnon monimuotoisuutta.
- Erilaiset niityt kuivista, loppukesällä kulottuvista kedoista kosteisiin suoniittyihin ovat uhanalaisimpia perinnebiotoopeja. Käytännössä perinnemaisemien säilymisen edellytyksenä on ihmisen apu.
- Suomen noin 1 500 uhanalaisen eliölajin tärkein yksittäinen uhanalaisuuden syy on perinne- ja kulttuurimaisemien, etenkin niittyjen kasvaminen umpeen.
- Uhanalaisista lajeista Suomessa noin neljännes on ketojen ja niittyjen lajeja.

Pölyttäjien ahdinko

- Moni kasvilaji on ketojen käytyä vähiin harvinaistunut tai hävinnyt kokonaan, sillä peräti 400-500 kasvilajia hyötyy laiduntamisesta ja niitosta.
- Perhoset, heinäsiirkat ja muut niittyhyönteiset, kukat, ruoholajit ja laulava linnusto ovat toisistaan riippuva kokonaisuus.
- Niityllä kasvaa jopa 30 kasvilajia neliömetrillä. Lajisto on ilmeisesti muotoutunut jo kymmeniä tuhansia vuosia sitten, mammuttiniittyjen aikaan.
- Niittyjen ja ketojen katoamisesta ovat kärsineet erityisesti kukkakasvit, perhoset, mesipistiäiset ja kovakuoriaiset, yhteensä lähes 400 lajia.

Vuoden maisemateko 2020

- Maisematekokilpailulla haetaan hyviä tekoja, joilla tuetaan ja edistetään luonnon monimuotoisuutta.
- Kilpailuun ilmoitettava niitty voi olla pitkän laidun- ja niittohistorian aikaansaamaa edustava perinnebiotooppi, pihanurmesta kehitetty tai luontaisesti kehittynyt pihaniitty tai tienvarren monilajinen piennar.
- Kilpailuun voi osallistua kuka vain. Esimerkiksi oman pihan karuja nurmialueita voi edelleen kehittää pihaniityiksi ja teiden pientareita monimuotoistaa niittämällä ja raivaamalla, jolloin myös ehkäistään vieraslajien leviämistä. Kohteen koolla ei ole väliä.
- Kilpailuun osallistuvien tekojen toivotaan nostavan esille paikallisia lumo- ja kulttuuriympäristöarvoja sekä lisäävän yhteisöllisyyttä. Tavoitteena on, että teot edistävät kohteiden säilymistä tuleville sukupolville kestäväällä tavalla.

Osallistu

- Niityn lumo Vuoden maisemateko -kilpailuun voi osallistua täyttämällä sähköisen lomakkeen tai ilmoittautumalla suoraan oman alueen piirikeskukseen.
- Kilpailuaika päättyy 30.9.2020
- Kilpailun suojelijana toimii kansanedustaja, eduskunnan ympäristö- ja luontoryhmän puheenjohtaja Pirkka-Pekka Petelius.

Perusta oma pihaniitty vähitellen

- Niitty voi olla pieni tai suuri.
- Nurmikonkin voi yleensä muuttaa kukkakedoksi, mutta laihallakin maalla toipuminen täyteen kukoistukseen voi kestää 5-15 vuotta.
- Maaperästä voi kasvi nousta helposti jopa 10 vuotta vanhasta siemenestä, tulikukka jopa 6 000 vuotta vanhasta siemenestä.
- Leikkaava terä on murskaavaa (esim. ruohonleikkuri) parempi. Paras niittoaika on elokuun alussa, hiukan kesäsäistä riippuen.
- Voit jättää osan haluamistasi kasveista maahan vielä siementämään. Haravoi niittoruoho pois, aurinkoisella säällä mieluummin vasta parin päivän kuluttua.

Kylvä oma niitty

- Nittysiemenet voi kylvää lämpimään maahan.
- Siemeniä tarvitaan noin 1 dl / 100 m²
- Siemenet vaativat valoa itääkseen.
- Mukaan on hyvä laittaa yksivuotisten siemeniä, jotta saadaan kukkaloistoa samana kesänä.
- Maata ei tarvitse lannoittaa, ongelmana yleensä maaperän liika rehevyys.
- Hoitona niitto ja niittojätteen poiskeruu.

Hoida tienpientareita

- Tienpientareet ovat tärkeitä kasvupaikkoja useille harvinaistuville keto- ja niittykasveille.
- Tienpientareet muistuttavat olosuhteiltaan niittyjä. Molemmat ovat avoimia ja niukkaravinteisia elinympäristöjä, joita niitetään säännöllisesti.
- Oikea-aikaisella niitolla saadaan varmistettua niittykasvien pärjääminen.
- Vieraslajit ongelmana, etenkin komealupiini.

Lisätietoa

- www.niittysiemen.fi
- www.kukkivaniitty.net
- www.ahonalku.fi
- www.perinnemaisemat.fi
- www.riistasiemen.fi

Ota yhteyttä

Katri Salminen

Maiseman- ja luonnonhoidon asiantuntija

Katri.salminen@maajakotitalousnaiset.fi

050 664 74

 katri.salminen

 katsalminen

 Länsi-Suomen maa- ja kotitalousnaiset

